

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállás:

Kül. monostortuza 181. szám.

Kiadó hivatal:

Középente, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-ször 5 kr., s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek Bécsben Oppellik Alajónál (Wollzeile 9. sz.)

NYílttér: cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m. keddén, csütörtökön és szombaton délelőn.

Előfizetési ár:

egész évre 12 frt, félre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY”

április—június évnegyedes folyamára.

Előfizetési ár:

Félévre 6 forint o. ért.

Évnegyedre 3 „ „ „ „

Egy hóra 1 „ „ „ „

Az előfizetési pénzek kiadó Stein János-hoz (bel-középente Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Kolozsvárt, márczius 13-án, 1867.

Pest, márcz. 22. 1867.

(D.) Marosszékek egyidőben megválasztván oly képviselőket, a kik igen becsületes királybírók lehetnek, de a publicistikai tanulmányokban és szónoklatban képezettségök tanúságát soha sem adák, a népválasztás meddő eredményén azzal kívánt segíteni, miképp a követi utasításba tette, hogy a követek beszéljenek aztán az országgyűlésen.

A pesti országgyűlésen vannak néhányan, a kiknek utasításba lehetne adni, hogy kevesebbet vagy is rövidebben beszéljenek. Azon képviselők, a kik az erdélyi törvényhatóságokból jöttek, azt hiszem, sem a közönségnek, sem a hírlapoknak, sem a képviselőknek nem váltak terhére, s általában Erdélynek a köztevékenység és publicistika terén ismertebb fiai a képviselők közt nagyon ritkán s a lehető legkevesebbet gyakorolták itt a szónoklat mesterségét.

Egyik főoka annak az, mert ezen ropant nagy számú testület 18 éven át hallgató tagjai a szónoklat mohó étvágyával mentek mindig azon előzetes és felületes kérdések szappanbuborékának, a melyek ekkor az országgyűlésen felmerültek, s e buborékból akkora oratókat penderítettek, hogy a míg a jegyzői széktől legtávolabb ülő erdélyi képviselő szóhoz juthatott, már a tárgy nemcsak felfalva, de fel is emésztve lőn, elanyyira, hogy pár alkalommal megérte azt pár erdélyi szónok is, a miben a Királyhágón inneniek bőven részesülnek, hogy „szűz szónoklata” közben jobb és baloldalon szélső jobbon, szélső balon igen kedélyes társalgás folyt a képviselők közt, vagy kihúzódtak tizenkint a mellék terembe, hol igen szép hölgyek sokával s paprikás szalonnával szoktak jó pénzért kedveskedni.

Másik főoka volt a szűkbeszédűségnek az, hogy valamint az erdélyi képviselőknek csaknem az ajtomögött hagytak fenn helyet, hova a ház rossz acustikája miatt a szó alig hallatszik el, a tanácskozás menetét lehetetlen azon árnyalatokig felfogni, a mely a vitakozásra szükséges, sőt ha a képviselőház megunva magát a halk társalgás moráját hallatja, megesis, hogy a felolvasásból s vitátsból egy szót sem értünk. Nagy calamitás az, mikor az ember a tanácskozást nem hallhatja, s föllál s elmondja hosszasadalmatosan a mit mások azelőtt már még sokkal hosszadalmasabban, végtelen nagy üres térre kiterjedő és áradó szónoklatokban elmondottak. Mikor az embert otthon nagy lelkesedéssel követnek megválasztják, minden kérdésre nagy oratóiok forroganak agyában, ha ide jön látja, hogy a tárgyat előtte ki-merítik a jobb fejek, a kevésbé jobb fejek pedig választóik kedvéért agyon kinezik a figyelmet; neki nem marad új eszme, de még a közönség türelméből sem marad semmi, s végre is úgy okosodik, hogy a törvényhozási célja nem az, hogy kiténtessük szónoki képességünket, vagy üres frasisainkkal al-tassuk a közönséget, a cél az, hogy a szónyegben levő tárgyan helyes megállapodás történjék, s így ha mások elmondák, a mit mi mondani akartunk, s a dolog kedvünk szerint dőlt el, miért töltjük az időt fölösleges szöszporitással.

Van még kilencvenkilenc ok is a miért az erdélyi képviselők legkitűnőbbjei terhére éppen nem váltak a hallgató közönségnek, s

azt hiszem, hogy éppen ezzel használtak legtöbbet Erdély ügyének, mert hallgatók bár, de tétlenek nem valának, s menten minden apró hiúság s gyerekes dicsvágytól, örömet engedtek másokat előtérben azon eszmékkel, melyeket az ok zártabb körülmények között állítottak meg. És a hivatalát valóban felfogó képviselőnek nem szavait kell latba vetni, hanem azt, hogy az adott nehéz körülmények enyhítésére mennyiben tudott hatni befolyásával és tanácsával.

A kik itt a napok kérdéseinek titkosabb rugóit ismerik, belátják, hogy az erdélyi képviselők megtették, s naponta, időnté megteszik a magokét, s az Erdély részére engedett „szabad kéz” körüli manőverirozást erdélyi képviselőinknek, melynek eredménye Ujfalussy által lön tolmácsolatva, itt a leg-higgadtabb képviselői körökben mindenki méltányolta. Vannak kérdések, melyek körül többet vihetni ki, ha érette nyílttérben nem gladiatoroskodunk, míg utóbbi esetben csak rontanánk.

Nincs miért titkoljuk, hogy Erdély ügyei irányában legjobbjainknál is elfogultságokra találunk, a távol eső falakra nagyobb árnyak esnek, s az erdélyi képviselőknek sok minden nem lehet egészen inyére, de a miben a szólás perceze még nem érkezett el, vagy pedig az erőszakolás csak rontana. Sőt nem mondom, hogy nem jöhetnek tények, melyek minket többeket talán képviselői állásunkról lemondásra, vagy pártszakadásra kényszeríthetnek egyes kérdésekben. A mit az alkotmányos legfőbb elvek, sőt maga a politikai morál is követelnek: kívánjuk, hogy annyi megtörténjék Erdélyre nézve, s ott, hol csak képzelt akadályok léteznek, Erdély népe a végső önmegtagadás kínos kötelmei alól feloldoztassék.

Ha olvasóink szavaimat némileg mistikusnak találják, meg ne döbbenjenek rajta; részemről teljesleg biztosíthatom azokat, a kik szavaimban hisznek, hogy a mostani magyar kormány a mennyire óvatos abban, hogy halkal, de szilárdan építhessen egyenes és tiszta honfias szándékai által, annyira megérdemli bizalmunkat.

De a vezérterfiak előtt még Erdély benső kérdéseinek hajszálai nincsenek eléggé lebonyolítva, előttiük meggyőzőeknek tetszhetők okaink is még csak a tapasztalatok eredményei által igazolhatókna tiúnek föl, még nem tudják teljesleg, kik vagyunk mi? Ez nehezíti sok részleteknél a kormány helyzetét, ez nehezíti sok mindenben a képviselők törekvéseit.

És ha e nagy tusakodás közt erdélyi barátimtól kapott értesítéseimet olvasom, szülőföldem legbensőbb szeretetével aggodalmaskodva mondhatom: ne legyünk tulkövetelők, meg ne nehezítsük a legbecsületes kormány gondjait, melynek sikerült a legfőbb eszmét: Erdélynek életét: a közös kormány s közös törvényhozás legitim eszméjét számunkra kivívni s megmenteni.

A többi már a dolog természete szerint oly önként fog következní, hogy minden csak rövid idő kérdése. Bizonyos lehet Erdély, hogy képviselői valamint most folyvást cselekszenek, úgy fognak szólni akkor és ott, a mikor és a hol Erdély viszonyainak consolidálására tenni és szólni kell, és abban is bizonyosak lehetnek, hogy a kivítható kivívni, a megtarthatót megtartani képesek leendnek, mert azon pártnál, mely az alkotmány restitutióját kivívta, tömören állanak az erdélyi hatóságok képviselői, s azon pártnál lévén ma s valószínűleg ott is maradván a teljes átalakulásig a kormányhatárolom, e párt saját pártfeleinek igazságos követeléseit, s helyes okai irányában siket nem maradhat.

Ily nagy visszahelyezésben, a mely egy rendkívüli nagy reform-eszme, a népfelszabadulás s ezzel kapcsolatos nemzetiségi kérdések folytatni lényeges átalakulással van összekötve, nem lehet a kormánynál rohamos tényeket várnunk. A kormánynak belkérdéseink millió mozaikjából kell a polgári szabadság oltárképét összeraknia, szint és árnyalatot egymáshoz kellvén illesztenie, válogatnia kell az embereket úgy, mint a közélet tárgyainak

visszaalakítandó részleteit, s addig a chaosz habár mind szűkebb szűkebb térre szorítva, kisebb nagyobb mérvben fennmarad, míg egyes alkatrészei az átalakítás művére szétosztatnak. Ne rettenjünk mi meg most apadásában e 18 éven át folyvást és pedig óriás mérvben növekedett rémképtől; bizzunk az átalakító kezekben; bizzunk önmagunkban, s ha rohamos cselekvést nem követelünk, az oltárkép össze nem omlik, de alakjai, de árnyalatai szépen ki fognak kerekedni.

Közfigyelemreméltó felvilágosítás.

Jókainak a „Hon” 58-dik számában megjelent „Szabad sajtó” cikkében azon terhes bilincsek, melyek a sajtót a már néhai osztrák törvények alapján nyílttérben tartották, ekként előszámlálva: az írott és kihirdetett törvény szigorja, a bírói önkény a törvények alkalmazásában s az adminisztratív eljárás, melylyel a szerkesztőket a re-praeventiv censurának elfogadására akarták kényszeríteni. Igen! Ezek voltak a politikai és jogi kérdéseket illetőleg. De ebből hiányzik az adminisztratív rendszer bajának egy másik sarva, mely ugy látszik a nyilvánosság elől még elrejtve van. Ez azon tilalom, mely a kamarai „Vorschriften” értelmében fegyelmi kereset terhe alatt az állam jövedelmeinek kezelését illetőleg általában s leginkább a szakavatott tisztviselők részéről minden eszmecsérelést elnémítja a tart, mely szerint régebben ugynevezett kamarai, mostan állam-bányagazdászati tisztviselőknek tilos bármi néven és tárgyan sajtó útján cikket kiadni, mielőtt ezt az illető k. k. direction át meg át nem olvasta, meg nem rostálta, ha nincsen-e abban a közvéleménynek feltárva olyan valami, mely az állam jövedelmeinek s a felelőstelen hohe Behördék absolut intézkedéseinek megítélésére mérlegül szolgálhatna? ha nincsenek-e abban méltatlanságok miatti feljajdulások? melyek a hohe Behörde igazságérzetét s érdemek iránti fogékonyságát compromittálnak? ha nincsen-e vagy egy világosabb fejt, tisztességebb érzést kisebb által a tudatlan, de a hohe Behördének valamely befolyásos tagja által ki tudja, minő érdekből pártfogolt előjáró hatalmával és a kezére bízott kincsekkel visszaélései miatt vádolva? ezen, s csak is ezen esetben lön kegyesen megengedve a cikknek sajtó általi kiadhatása. Ennek aztán az volt a következtése, hogy a bányaszat minden ágazata, jelesen itt Erdélyben, az ország többi jövedelmeivel a hanyatlásban egyenlő lépést tartott, mert azon esetben is, ha talán a szerkesztendők cikkekben a Vorschriftenke való út közés gondosan ki volt volna is kertilve, volt még egy alpes, mely a szakavatott tisztviselőket ausweis-tűres óráikban a szakmájukba vágó irodalmi munkásságtól mégis visszatartotta, s ez az volt, hogy a jóra való terv és eszme a tudatlan nagybaktól nem csak üldözést hozandhatott szerzőjére, hanem annak közlése még eltílvá is lehetett csak azért, hogy kisebb rangú szerzője akkor elnémuljon, míg az illető nagyobb éppen azon tervvel vagy eszmével lényegtelen átídomítva, vagy e nélkül is a Höhere Behördénél magának érdemet és előmenetelt szerezhetendett. S valóban ez utóbbinak nem csekély befolyása volt arra, hogy szakavatottaink és az állam-bányagazdászati csak gépies, s legjobb esetben erélytelen szolgálva törpültek, s hogy e térről a sajtóban mi sem jelenhetvén meg, magyar bányaszatunk ugy, mint egyéb káros hátrányban maradt. *)

Ez okból a jelenben még fenálló ezen osztrák Vorschriftenek az országgyűlés márczius 9-iki határozata értelmében a magyar pénzügyminisztérium általi legsietősebb megszüntetése ugy a pénzügy, mint a szakképzettség érdekében nagyon kívánatos volna. **)

Több lapok írták, hogy Mareker fin. Landes Director kiadta a rendeletet, mely szerint a volt cs. k. pénzügyhivatalok inntentul csak „királyi” czimmet éljenek, s hogy az eddigi jelvényeket az ország ezimerével cseréljék fel. Moglehet. Itten tudjuk, hogy a bécsi financz miniszter márczius 5-én

*) Lapunk ez évi tolyamának kezdetén megindítván „Közgazdasági” rovatunkat, felszólítást intéztünk volt különösen bányaiügyi szakembereinkhez is, hogy az erdélyi bányaszat oly fontos kérdését illetőleg hazafias támogatásukkal szerencsésessenek. Most értjük, miért nem volt semmi eredménye. De hála Istennek megértjük, hogy van kormányunk, mely nem fél a nyilvánosságtól, s mely bizonyára maga segített a bu-reaucratia chinal falainak ledöntésében. Szerk.

**) Pártoljuk ez indítványt, s reméljük méltányoltatni fog a magyar kir. pénzügyminiszter ő excija által is. Szerk.

10,861 szám alatt körendelte, hogy minden jövedéki és üzleti pénz, letét, értékiség, anyagok és kellékek készleteiről kimutatás készíttessék a magyar pénzügyminisztérium részére leendő átadás végett, de márczius 4-diki 10,630. szám alatt a kimutatásból a jövedéki pénz és anyag minden készletét kihagyandónak rendelte.

A jelvények leszedéséről pedig egy szó sincsen egyik rendeletben sem, s ezek régi dicsőségben még helyükön állanak a köznép bámulata-ra. A kolozsvári bányagazgatóság már csak a királyi czimet használja, de az alárendelt hivataloknál még mit sem rendelkezett ez érdekében. A jövedéki igazgatóságok pedig még mind kaiserlich königlichek.

A jövő alkalommal többet és érdekesebbet, de csak ugy, ha lehet. *)

D-Akna, márczius 17. 1867.

Cs. ry.

A bel- és igazságügyi minisztériumok rendelete a sajtóviszonyok tárgyában.

A sajtóviszonyok tárgyában az országgyűlés mindkét házától nyert felhatalmazás alapján a következőket rendeljük:

1. A sajtóviszonyokra vonatkozólag az előbbi kormányrendszer alatt kivételes rendszabályok, a jelen rendelet megjelenésének napjától kezdve, hatályon kívül helyezettnek, s ezek helyébe az 1847/18. t. cz. intézkedései lépnek életbe, egyelőre az alábbi pontokban foglalt módosításokkal.

2. Addig is, míg az esküdtisékek életbeléptetése az országos határozat által kijelölt helyeken eszközölhető lenne, a sajtóviszonyok feletti eljárás következőleg szabályoztatik:

a) Az 1847/18. t. cz. 3, 4, 5, 6, 7. és 8-ik §-ban körülírt sajtóviszonyok eseteiben a közzétartókat az igazságügyi minisztérium fogja kinevezni.

b) A vádlott felett, ha a keresetet a közzétartó hivatalból indítja meg, a fenálló bírói eljárás mellett, de az 1847/18. törvények szabályai szerint azon első folyamodásu fenyítő-bírói ítélet, melynek kebelében a vádlott lakik, vagy a hol a sajtóviszony tárgyát képező mű megjelent, s annak aláírt példányát beadott.

Ha pedig a sértett fél lép fel váddal, a kereset azon első folyamodásu fenyítő hatóságnál is benyújtható, a melynek körében maga a vádló lakik.

c) Az eljáró bíróságok tárgyalásai — kivéve az ítélethozatal iránti tanácskozást — nyilvánosak.

d) Az esküdtisékek életbeléptetése az első-bírói ítélet ellen a felebbezés megengedtetik, ha az 24 óra alatt az ítélet kihirdetése után bejelentetett.

Egyébiránt a felebbezés indokai 3 nap alatt írásban is benyújthatók.

e) Ha felebbezés történt, az ítélet kihirdetése után negyedik napon az első-bírói ítélete a tanácskozási jegyzőkönyvvel az összes periratokkal együtt a felebbezési bírósághoz haladéktalanul felterjesztendő. A netáni késedelemért, mely minden egyes esetben igazolandó, az első-bírói elnöke felelős.

f) Felebbezési bíróság a pesti királyi ítéltábla. Ennek ítélete ellen további felebbezésnek csak azon pontokra nézve van helye, a melyekre nézve a két első bíróság ítéletei egymástól eltérők.

g) Ezen esetben mint legfelsőbb ítélőszék a hétszemélyes tábla ítélt.

h) A semmisségi panaszokat a hétszemélyes tábla mint törlesztő szék intézi el.

3. A jelenleg folyamatban lévő időszaki lapok a mennyiben akár tisztán, akár részben politikai tárgyúak, s havonként legalább kétszer megjelennek, az 1847/18. t. czikk 30-ik §-ban foglalt feltételeknek, az ott kikötött határidő alatt, mely a jelen rendelet megjelenésének napjától számítandó, pontosan eleget tenni tartoznak. Ezental keletkezendő ilyenmő időszaki lapok csak e feltételek előleges teljesítése után adathatnak ki.

4. A hatóságok részéről az illető alispán, főkapitány, gróf vagy polgármester a jelen rendelet megjelenésétől számítandó 30 nap alatt a belügyminisztériumhoz jelentést tartozik tenni, azon részben vagy egészben politikai tartalmú időszaki lapokról, melyek hatósága körében ez idő szerint havonként legalább kétszer megjelennek; valamint arról is, vajlon az 1847/18. t. cz. 30-ik §-ban meghatározott biztosíték le van-e téve, s az hol kezeltek?

Az ezental keletkezendő ilyenmő időszaki lapok

*) Ugy hisszük lehet. Kérjük becses közremunkálása-nak folytatására. Szerk.

FRANCIAORSZÁG. A „Köln. Ztg.” értesítése szerint Ollivier beszéde nagy feltűnést okozott Párisban, mert „azt hiszik, hogy az többé kevésbé maga a császár által volt sugalva. Ezért kivált azon része, hol a nemzetiségi elvről beszél, érdemes a megjegyzésre. Ő azt akarja, s már a császár is kimondotta ezt egyik beszédében, hogy ne csak a nemzetek, hanem azok egyes részei is fel legyenek jogosítva szabadon határozni sorsuk felett; hogy sem a nyelv, sem a faj ne határozzon egy nép nemzetisége felett, hanem a nép szabad akarata, mely szerint az anyaországhoz csatlakozhatik, de meg attól el is válhat. Az így magyarázott nemzetiségi elv csak hasznára lehet Franciaországnak, ha pedig a merev logika szerint kívánna azt alkalmazni, akkor több tartományt vesztené, sem mint nyerne. Az Ollivier magyarázata szerinti nemzetiségi elv megengedi, hogy Franciaország hatalmát kiterjessze Luxemburgra, Belgiumra és Hollandiára. Tulajdonképpen Thiers és Ollivier egy nézetben vannak, mert ha Thiers azt akarja, hogy csak Franciaország használhassa fel céljaira a nemzetiségi elvet, Ollivier ennek oly értelmet ad, hogy csak is Franciaország buzhat belőle hasznát. Többi közt kijelenté: Az egész világ egy nemzet lehet, mivel nincs egyéb monda, minthogy lassanként az egész világ csatlakozhatik Franciaországhoz. Ollivier, ki felsőbb sugalmazás után beszélt, igyekezett bebizonyítani, hogy habár a potsdami udvar benső érzelmei franciaellenesek, mégis a német nemzetet bír érzéssel Franciaország iránt. Ollivier hízelt az oroszoknak, minthogy még nincsenek előkészítve a múlt nyáron rácsodát önmagát, s hogy éppen nem állott szándékában megnyugodni Italia kiegyezésében és Németország egységében.”

NÉMETORSZÁG. Berlin, mart. 21. Kormánykörökben azon vélemény uralg, hogy Franciaország a luxemburgi kérdésben népszavazást fog eszközölni, és hogy azt Poroszország nem fogja ellenezni.

Berlin, mart. 22. A mai „Nordd. Allg. Ztg.” — a bécsi „N. Fr. Presse”-nek Ausztria Poroszországhoz való jövőbeli állására vonatkozó okoskodásairól szólván, — ezeket mondja: „Ausztria bizonyára sehol sem találанд oly hű szövetségest, mint Poroszországban, ha Ausztria utógondolat nélkül hozzánk csatlakozva — Németország kifejlésének előmozdítására közreműködend. Tudjuk, hogy báró Beust a Poroszországgal baráti viszonyok megszilárdítására törekszik; reméljük miszerint e baráti viszonyok annál bensőbbek lesznek, minél inkább el fog ismertetni a két állam közötti baráti viszony fontossága Europa békéjére nézve.”

SZERBIA. A „Zukunft”-nak írják: „Mihály fejedelem a napokban megy Konstantinápolyba. A fejedelmet elkísérik, a maison de militairen kívül, a senátus elnöke, Marinovic és Zabarac senator. A minisztertanács veszi azon időre át a regessséget. A várak átvételével megoldá a fejedelem atyja feladatát. Már most új korszaknak megyünk elébe reméljük, hogy az dicső lesz.

Az itteni román ügynek a cetinjei udvarnál is meg van hitelve, hogy épp most utazik.”

A „Pr” úgy értesül Belgrádból, hogy a hangulat lényegileg javult. Nevezetesen a francia ügyről rábeszélésének köszönhető, hogy a szerb kormány a porta engedményeivel beéri, a nemzeti izgalmat lehetőleg csillapítja és a keleti kérdés megoldását legalább az idén nem fogja megindítani. Horresco ezredes, ki a nemzeti érület főmozgatójának mondatik, ki azonban a diplomatiai szálak néhányát is kezében tartja, azon nézethez csatlakozott, hogy Szerbia egyelőre eleget ért el, és most kissé megpihenhet. A belgrádi vezérbizottság ily értelmű utasítást menesztett a bosnyák és bolgár bizottságokhoz.

TÖRÖKORSZÁG. A „Wanderer”-t Sarajewoból következőkről értesítik: „Az események folyamában Bosnia még inkább előtérbe fog lépni. A hangulat igen izgatott. A mohamedánok Szerbia felfegyverkezése óta csak a szerbekkel kívánnak megmérkőzni. Ezen harezias kedv részben vallásos ellen-szerevből és politikai aggodalomból ered tápot legkivált a zsákmány utáni vágyból vesz, melyet Szerbiában igen gazdagnak vélnék. Innen ered a mosliék izgalma is, midőn hírül vették, hogy a porta a várkérdést megoldotta és így a harcra kelés oka elmaradt. A jelen körülmények közt azonban nem áll érdekében a kormánynak hibeinek ezen harci kedvét elnyomni, hanem csak azon van, hogy azt fentartva, korai kitöréstől viszsztatartsa. A kormánynak legtöbb aggodalmat okoz Ausztriának magatartása. Azon híreket, hogy a határok hosszában Ausztria előkészületeket tesz, kormánykörökben valóban veszik. Miért is Costam Effendi, a külügyi titkár, azonnal Mostarba rándult, és esetlegesen Dalmatiába is át fog menni, hogy a dolgok állásáról személyesen meggyőződjen. Egyéb katonai rendszabályokról nincs mit írni.”

LENGYELORSZÁG. Krzemienie és Stary Konstantinow közt február vége óta jelentékeny csapat tömegek vonulnak, kik utjokat részt az utóbbi város felé veszik, résztint Kamieniec-podolski felé irányozzák. Stary Konstantinow környékén ápril havában nagy táborot fognak ütni, mi ezből az orosz mérnök tisztek már megtették a szükséges méréseket. Mas részről még arról beszélnek, hogy Podolia-

ban és Volhyniában az orosz hadsereg intendans ügynökei nagy mennyiségű gabna, zab, széna és szalma készleteket szereznek be. A Volhyniába nem rég bevonult vadász ezredek már mind hátultöltő puskákkal vannak felfegyverkezve, melyek belga gyárakból kerültek. Az orosz tisztek azt állítják, hogy május végeig az orosz hadsereg egyharmada hátultöltő puskákkal lesz ellátva.

KÜLÖNFÉLÉK.

* A magyar országgyűlés, a pragmatica sanctio megkötése óta, oly fontos tárgy felett nem tanácskozott, mint éppen e perczben. Épp ezért kötelességünknek ismerjük a beszédeket pro et contra minden részrehajló egyoldalúság nélkül közölni. Itélje meg mindenki: mit érnek azon ellenvetések vagy érvek, a melyek a Deák Ferencz nagy hazánkfa zászlója alatt álló többség eszméi mellett vagy ellen felmerülnek. De hogy valaki elfogulatlanul ítélhessen, midőn nagy horderejű közleményeinket figyelembe ajánljuk, egyszersmind lelkesen ajánljuk a higgadt, megfontoló, ugyszóvala gondolkozó olvasást Azon politikai érettség, melylyel a lapunk által védett deák-párti elvek mellett közönségünk felfogása és meggyőződése e hírlap közlőly oly lelkes és következetes pártolásában nyilvánul, megnyugtató minket arról, hogy t. olvasóink véleményére csak eszmék, s nem nagy szavak és jogtalan kétértelmű célzások lesznek hatással. Részünkről hazafüli lelkiismeretünk teljes megnyugvásául állunk ma is azon zászló alatt, mit Deák Ferencz, s utána az országgyűlés többségének kitűnő kapacitásai lobogtatnak, azon zászló alatt, melynek politikája: függetlenségünk megővése mellett hozzánk méltó befolyást biztosítani ott is, hol eddigi befolyásunk csak fictio volt!

— (Necrol.) Rendkívüli csapás érte e hazát és családunkat. Köröstarcsai Wéér Farkas, Belső-Szolnokmegye alkotmányos főispánja, a megyét és a hazát 40 éven keresztül híven szolgálta, elveiben rendületlen, jellemében seplehtelen, fennkölt lelki államtérftu, több országgyűlésen az ellenzék soraiban ernyedetlen buzgalommal kitűző követ: 1848-iki erdélyi országgyűléstől az unio törvénynek szentesítésé végett kinevezett egyik felterjesztője s meghozója, nincs többé! Folyó márczius hó 24-én d. u. 1 órakor lassan emészto ideglázban, élte 67-dik évében, tertvérei karjai között az örök nyugalomra átszenderült. Mit is a hazával és a résztvevő közönséggel szomoruan tudatnak az idvezült testvérei: Wéér Julianna öz. gr. Teleki György és fia, Domokos és György, s ezeknek gyermekeik; Wéér Zsigmond, neje Lészai Anna s fiok György; Wéér Rozália öz. Kendeffi Farkasné s leányai, Krisztina b. Jósika Leoné, Ilona gr. Teleki Györgyné, Rozália Ugron Sándorné és gyermekeik; Wéér Kata; nyugalmazott százados Wéér György; Wéér Francisca öz. Varga Vinczéné; Wéér Sándor s neje Csánádi Zsófia, gyermekeik: Szandrin, Gábrriel, Farkas, Róza, Boldizsár, Kata és Zsófia; néhai testvére Wéér Ágnes Gállfalvi Elekné gyermekei, Gállfalvi Rozália Katona Istvánné, Gállfalvi Julianna Nagy Samuné és Gállfalvi Mária. Az idvezült hült tetemei folyó márczius hó 27-én d. u. 3 órakor a megyeházától, a ref. egyház szertartásai szerint fognak a dézsi köztemetőbe néhai édes anyja porai mellé örök nyugalomra elhelyeztetni: mit is a résztvevő közönségnek a gyászoló család-tagok szomoruan jelentenek. Dézsen, márczius 24-én, 1867.

— Ö Felsőge Budáról Bécsbe utazott, de csak pár napra, s visszatér Budapestre, s aztán Gödöllőre megy vadászni.

— Ö Felsőge f. é. bűjtmáshó 19-kén kelt legm. elhatározásával haditörvénysszékileg elítelt Mayerffy Károly, Emerich Gottfried, Fromhold Ártur, Bányai József, Fliesen Frigyes, Sógör György és Hellmann Józsefnek szabadságát kegyelem utján visszaadni méltóztatott.

— A meglepetés, mely az országnak előkészítetik, hírt szerint abból fog állani, hogy a közüstügyi tárgyalás befejezte után miniszteri javaslat terjesztetik elő 10 zászlóalj honvéd és huszárosztályok kiállítása iránt.

— A koronázásra az előkészületek folytak. Egy távirat szerint Fleury tábornok megbízatást kapott, hogy a magyar király koronázási ünnepélyén Napoleon császárt képviselje.

— A mármárosi románok az alkotmány helyreállítása alkalmából lelkes feliratot intéztek ö Felsőgehez s a magyar miniszteriumhoz.

— A miniszterium hivatalos közlönye a károlyfehérvári polgárságnak a miniszteriumhoz intézett üdvözlő feliratát közli.

— Oroszhegyi Szabó Józsa Cyprus szigetbéli ottoman ezredorvos — a képviselőház f. hó 23 diki ülésében felolvasott irata szerint — a külföldön tartózkodó magyarországi alattvalók érdekeinek tekintetéből a szomszéd keleti birodalomban egy magyar consulatust felállítását indítványozza.

— B. Kemény Gábor a „Pesti Napló”-ban igen érdekes cikksorozatot kezd, az első számban bemutattván, hogy tulajdonképp a közüstügyi többségi és kisebbségi javaslat közt a tárgy meritumát illető alaptételek értelme ugyanaz. Csak a szavak és értelmezés lehetne másnak tekinthető. Külügy, hadügy a kisebbségi javaslatban is közüstügynek vannak megjelölve. Csak az elintézés módorában van eltérés.

* Küküllőmegyéből Székelyfalváról írják nekünk, hogy a szabadságos katonák által elkövetett kihágások, lopások, verekedések túrhettenné kezdenek válni, s tudósító helyesen emeli ki azon calamitást, miszerint a szabadságos katonák otthon is (hol katonai hatóság nincs) katonai hatóság alá levén rendelve, a polgári hatóság a közrend érdekében nem léphetvén fel elég erélylyel, az egész viszsász helyzet csak a megyei hatóság tekintélyének kockázatására irányul. A szabadságos katonát, ha be is küldik az illető katonai parancsnoksághoz, kap 48 órai árestet, vagy ki tudja, mivel beéri, s aztán haza kerül, elől kezd garázdálkodásait, elhívén magát, hogy neki nem parancsol a megye. Tudósító szerint a személy- és vagyonbátorság érdekében a legstírgetőbb feladat lenne az ilyen szabadságosokat — a „szabadság”-élvezés tartama alatt — visszarendelni a polgári hatóság alá, mely, midőn a katonai becsületet szennnyítő tetteket rögtön és hatályosan megbüntetné, nem hogy megsértene, sőt emelné a katonai méltóságot, emelné annak morális tekintélyét. Nagy igazság, mit különösen figyelembe ajánlunk.

* A Csíkszékben székelendő s az összes székely nemzet javára tervezett kölcsön-pénztár felállítását tárgyaló közleményt Halasi Spanyol József, Balázs A., Albert M., Ferenczi Ign., Beeze József és Koncz István aláírásával vettük, s legközelebről közöljük.

* Nagy-Borosnyó (Sepsi-főkészék) helyvét-hitt egyházában f. hó 4-kén ülték meg a magyar alkotmány visszaállítása s a felelős magyar miniszterium kinevezése örömmünnepét, mely alkalommal tiszt. Benedek Áron igen szép szellemű beszédet tartott, alapigéttől fölvevén Pél. I. 14. „Hol nincsenek okos tanácsosok, elvész a nép; a megmaradás pedig vagyon a tanácsosok böcs értelmében.” Hozánk bebűldetett az egyházi beszéd kivonata is az ünnepély leírásával, mit mihelyt tér nyílik — közlendünk.

* Erdővidékről, Középtájról értesítnek, hogy ott az alkotmányünnepélyt f. hó 4-én tarták meg. Tudósítást közöljük legközelebb.

* A kövárvidéki, abrudbányai, árkosi, magyarláposi, barcasági sat. tudósításokra pár nap alatt sor kerül.

* A gy.-fehérvári alkotmány-ünnepélyről rövid kivonatban már adtunk tudósítást. Ottani érdemes levelezőnk részletesebb közleményét is fogjuk azonban adni. Az oly érdekesen van tartva, hogy nem avul el, ha a tárgyalmas miatt — melylyel kitűzentünk kell — még pár napra elnapoljuk is.

* Középszolnokmegyéből lapunk bezárta előtt csak kevéssel vettük azon tudósítást, hogy azon megye bizottmányának legidősb tagja Benkő Elek úr közkívánat folytán a bizottmány tagjait áprilhó 4-kére Szilágy-Csehbe értekezletre hívta össze alkalmat nyújtandó, hogy a megyei közvélemény megállapodhassék mindaz elvi, mind a személyi kérdésekre nézve. A felhívást csak jövő számunkban adhatjuk ki.

* A román hivatalnokok üldöztetése Erdélyben. A „Hon” bukuresti levelezője írja: „Erdélyből tudósítják a „Romanul”-t, hogy ott a magyarok annyira terrorizálják azon románokat, kik Bach és Schmerling alatt a magyarok akaratja ellen hivatalt mertek viselni, hogy ma főleg a magyar városokban még az utcára se léphetnek ki, azonnal a legnagyobb insultationak vannak kitéve.” Természetes, hogy az egész nem egyéb, mint a mit rossz akaratú tendentious hasugságnak szoktak nevezni. Nem görbül meg biz itt egy haza szála se senkinek, s az az „erdélyi tudósító” hiába akar vértanukat csinálni beamtereiből, s ha van egy szikrányi becsületérzése a tudósítónak, sietni fog boesánatot kérni a „Romanul”-tól, hogy visszaélt bizalmával, s ha nem tenné, megteszi, úgy hisszük, azon lap szerkesztősege, mert bizonyosan méltósággal alólinak tartja, oly izgató közleményt tartani visszavonatlanul, a minek alaposságát a tények meghazudtolják.

* Gróf Lázár Kálmán „Világ tükre” című igen derék ismeretterjesztő és mulattató folyóirata, melynek előfizetési ára egész évre 5 forint, újból is felhívjuk olvasóink figyelmét. Az első fűzet gazdag tartalmát közelebről ismertetendjük.

* Még egy magyar lap Erdélyben. Fogarasi kath. plüspök a „K.” szerint 10,000 frtot adott egy lap alapítására, melynek egyházi és iskolai érdekeket kellend képviselnie.

— A pesti jótékony nőegylet tudatja, miszerint szemgyógy intézete — valamint a múlt években ugy ez évi ápril 1-én megnyílik, — melybe Magyarország s hozzákápcolt részeiben bárhol lakó szürke hályogban megvakult szegény sorsu egyének ingyen gyógyítás, s e gyógykezelés alatti időtartamra élelmzésre is felvétetnek. Kik magukat felvétetni óhajtják, jelentkezzenek Lippay Gáspár m. k. e. szemész orvos tanár urnál (újvilág utca az orvosegyetemi épületben.) Pesten, 1867. márcz. 21-én.

— A helybeli házi zenekör, mely program-jához híven — múlt évi october hava óta megtartá rendes gyakorlatait és mindig szép számú hallgatóktól látogatott előadásait — folyó hó 29-kén tartandja meg első nyilvános hangversenyét a városi vígadó termében, mely a legjelesebb műkedvellők közreműködése által remélhetőleg igen érdekes leend. A műsorozatot e lap közelebbi szá-

mában adandjuk közre. E hangversenyre a körnek ez ideig bejegyzett részvényes tagjai (kik illetéket már befizettek) díjtalanul kapnak belépti jegyet, mely ezből felkértenek a t. részvényes tagok, hogy belépti jegyeiket a hangversenyt megelőző napon (azaz csütörtökön, márczius 28-án) a zenekör jegyzője Dr. Hincz Györgytől elvinni vagy vitetni méltóztassanak. Kik nem tagok, nem is kívánnak a zenekör tagjai lenni, a következő díjakat fizetik u. m.: zártszék 1 frt, ülőhely 70 kr, belépti jegy 40 kr, karzat 20 kr o. é. Azok pedig, kik a zenekörnek részvényes tagjai kívánnak lenni és évi részvénydíjajkat fennirt jegyzőnél befizetik, szintén ingyen belépti jegyeket nyernek. E napon Fehérvári szinagzatór s szivességből nem leend szini előadás. Ezen hangversenyre a t. cz. közönség figyelmét különösen felkérjük.

— Shakespeare jeles műve a „Szent Iván éji álom”, mely csütörtökről elmaradt, jövő csütörtökön márczius 28-kán a színházi alappénztár javára csakugyan színe kerül. Zenéjét szerzette Mendelssohn. Az új díszleteket és szini kellékeket festette és készíttette Beczkói. A czél szentségén kívül, maga az előadandó mű nagyérdéki jelessége is számos látogatóra érdemes. Támogassuk nemzeti intézeteinket minden erőnkkel; mert csak úgy virágozhatunk fel, saját hasznunkra s nemzetünk dicsőségére.

* Jeles írónk Salamon Ferencztől igen érdekes történeti mű jelent meg e czim alatt: „Két magyar diplomata a tizenhetedik századból.” Ez a két diplomata Toldalagi Mihály és Tassai Gábor, kik közül az első Bethlen és Rákóczy Gábor, az utóbbi pedig Eszterházy Miklós parthíve volt. Salamon közli azok naplóját és leveleit, s azonkívül megismerteti a kort, melyben e férfiak éltek.

— Erdészeti és gazdasági lapok, a magyar erdészegylet közlönye. Szerkeszti Sporzon A., főmunkatárs Divald A. E derék folyóiratot, mely Pesten jelenik meg, s melynek előfizetési ára egész évre 5 frt, újból is ajánljuk. Az éppen most vett idei harmadik fűzet gazdag tartalma következő: Erdelmiség, alapos szakképzettség mindenekelőtt! Árvamegye erdőségei. A tharandi gazd. és erd. akademia vegytani műhelyében tett vizsgálatok, talajtani és növényéletani észleletek. A sarj és közép-erdők javításáról s a cserkéreg-termés fokozásáról. Hidegháthy emlékirata. A vétérről. Magyarország meregfája. Magyar len- és kendertermesztés. A bogskák számtani elmélete. A búzaiszt minősége különböző országokban. Lombfaerdő átváltoztatása fenyves állattá. Főtt borsó tehének és sertéseknek. A pajorok pusztítása elleni órszer. Egy új faóriás. A burgonya aszása. A párisi világárlat. Vegyesek.

— Mikor kell házasodni? Az „Economy of Health” című munkában egy angol orvos azt írja, hogy a nőknek 21, és a férfiaknak 28-ik évük előtt nem kellene házasságra lépni. A hét év különbséget nem a két nem élettartamára vonatkozóan véli, hanem általában az alkatrészek fejlődésére, az arcz aránya, alakjára és a vonásokra nézve. A gyengébb nem korai házasodását véve tekintetbe azt állítja, hogy a hány évvel 21-dik éve előtt a nő férjhez megy, átlag véve ugyanannyiszor három évet vesz életéből, vagy ugyanannyival korábban öregszik meg.

UJ POSTA.

— A „Liberté” illetékes forrásból meríti ama közleményét, hogy Poroszország nemcsak Bajorországgal és Badennel, hanem Württemberggel is véd-és daczszövetséget kötött. A legújabb távirat szerint Hessen-Darmstadt is ugyan azt tette.

— A „Courrier du Gr. D. de Luxembourg” a hercezség átengedése felől szárnyaló hírekre vonatkozólag megjegyzi: „Poroszország ugyan ki-zárhat bennünket az általa alapított új szövetség-ből; de arra nincs joga, hogy bekebelezzen, még kevésbé arra, hogy felettünk Franciaország vagy más ország érdekében rendelkezék. Sem Francia-, sem Poroszország nem avatkozhatik belligyeinkbe, s szavazást az országban nem eszközölhet. Nincs száz lakos, ki francia vagy porosz akarna lenni.”

— A „Mem. Diplom.” azt hallja Bécsből, hogy Ausztria Franciaországhoz csatlakozott, együtt gyakorolnak nyomást a Portára; azonban nem Kréta elszakítása, de a bizonytalan állapot pillanati megoldása a czél.

— Bécs, márcz. 22. A „Wiener Abp.” azon körülményt nem tartja jelentéktelennek, miszerint a porosz kormány a Porosz, Bajorország és Baden közt kötött titkos szerződés iránt a bécsi kabinetet — az itteni porosz követség utján már márczius 15-kén azon megjegyzéssel értesítette, hogy ezen szerződésnek tisztán csak defensiv jellemet kell tulajdonítani.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Mártius 23-kán: 5% Metaliques 100 frt 58.80, 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 69.75. Kamat 70.50. 1860. Kölcsön 85.40. Bankrészevény 728.—. Hitelintézet részvény 200 frt 183.—. London 10 ft st. 100 frt 23½ kr 129.40. Ezüst 128.40. Cs. királyi arany 6.09.

Mártius 22-kén: Földtehermentesi kötvény Magyarország 70.75. Erdélyi 67.—.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.